

UPPSALA
UNIVERSITET

UFV 2019/1612

Riktlinjer avseende förfarandet vid misstanke om avvikelser från god forskningssed

Fastställda av rektor 2019-12-03, reviderade 2021-09-22.

Innehållsförteckning

Riktlinjer avseende förfarandet vid misstanke om avvikelser från god forskningssed_3

Allmänt_____	3
Definitioner_____	3
Nämnden för utredning av avvikelser från god forskningssed_____	3
Utredning_____	5
Åtgärder_____	6

Bilaga: Särskilda riktlinjer för forskning som stöds av Amerikas Förenta Staters (USA) organ Public Health Service (PHS)_____7

Riktlinjer avseende förfarandet vid misstanke om avvikelser från god forskningssed

Samtliga personer som deltar i forskningsverksamhet vid Uppsala universitet måste upprätthålla högt ställda kvalitetskrav på sin forskning. Avvikelser från god forskningssed inom forskningsprocessen måste därför i största möjliga utsträckning förebyggas och misstanke om avvikelser ska hanteras på ett enhetligt och rättssäkert sätt.

Allmänt

- 1 § Varje person som deltar i forskningsverksamhet vid Uppsala universitet, har en skyldighet att tillse att resultat inhämtas, sammanställs och rapporteras enligt de principer som forskarsamhället godtagit. Detta innebär bland annat att i forskningssamarbeten ska alla forskningsmedarbetare samt medförfattare försäkra sig om att vad som framkommit är korrekt framtaget och beskrivet samt att erforderliga tillstånd inhämtats.
- 2 § Universitetet ska informera vetenskaplig och administrativ personal om gällande regler om god forskningssed inom forskningsområdet.

Definitioner

- 3 § Med *avvikelser från god forskningssed* avses företeelser som riskerar att skada eller skadar forskningsprocessens, forskningens eller forskares integritet och som utförs med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.
- 4 § Med *oredlighet i forskning* avses enligt 2 § lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Nämnden för utredning av avvikelser från god forskningsсед

5 § Vid Uppsala universitet ska finnas ”Nämnden för utredning av avvikelser från god forskningsсед”, nedan kallad Nämnden.

Nämnden har följande uppgifter:

1. Nämnden ska utreda misstänkt avvikelse från god forskningsсед i enlighet med 1 kap. 17 § högskoleförordningen (1993:100), inklusive ärenden som den nationella nämnden för prövning av oredlighet i forskning överlämnar till universitetet enligt 11 § lagen om ansvar för god forskningsсед och prövning av oredlighet i forskning.
2. Om det vid utredning enligt punkt 1 framkommer skälig misstanke om oredlighet i forskning ska Nämnden anmäla detta till rektor för överlämnande till den nationella nämnden för prövning av oredlighet i forskning, NPOF.
3. Nämnden ansvarar vidare för frågor om rapportering enligt 13 § lagen om ansvar för god forskningsсед och prövning av oredlighet i forskning och 1 kap. 18 § högskoleförordningen (1993:100).

6 § Nämnden består av en lagfaren ledamot som ska vara eller ha varit ordinarie domare, tre ledamöter med vetenskaplig kompetens vilka ska vara anställda vid Uppsala universitet, universitetsdirektören, en jurist från juridiska avdelningen samt en studentrepresentant.

Ledamöternas, utom studentrepresentantens och universitetsdirektörens, mandattid är tre år och kan förnyas. Studentrepresentanten utses enligt bestämmelser i studentkårsförordningen (2009:769). Studentrepresentanten utses för en mandatperiod om högst ett år i taget.

Rektor utser den lagfarna ledamoten. Ledamöterna med vetenskaplig kompetens i Nämnden utses av rektor efter förslag från respektive vetenskapsområde vid universitetet och juristen från juridiska avdelningen utses av rektor efter förslag från universitetsdirektören. Rektor beslutar vem som ska vara ordförande i Nämnden. Vid behov kan nämndens ordförande besluta om att genom adjungering tillfälligt utöka Nämnden med ytterligare ledamöter.

För var och en av ledamöterna ska det finnas en ersättare. Ersättarna ska utses i samma ordning och för samma tid som de ordinarie ledamöterna. Universitetsdirektörens ersättare är den ställföreträdande universitetsdirektören.

Nämnden ska biträdas av en tjänsteman vid universitetsförvaltningen, vilken utses av universitetsdirektören.

Universitetets fakulteter ska efter framställan från Nämnden biträda Nämnden i dess arbete enligt lämnade önskemål. Fakultetens dekanus ansvarar för att så sker.

Utredning

- 7 §** Uppkommer misstanke om oredlighet i forskning eller andra avvikelser från god forskningssed, ska detta omgående och skriftligen anmälas till rektor.

Rektor ska, om det inte bedöms obehövt, överlämna anmälan till Nämnden för utredning. Om ett överlämnande till Nämnden bedöms obehövt, ska rektor efter samråd med ordföranden i Nämnden besluta att anmälan lämnas utan vidare åtgärd, eller tas om hand på annat sätt. Rektors beslut härom fattas efter föredragning.

Om Nämnden vid en prövning av anmälan finner att det föreligger en misstanke om oredlighet i forskning ska detta rapporteras till rektor som fattar beslut om överlämnade av ärendet till den nationella nämnden för prövning av frågor om oredlighet i forskning.

- 8 §** När Nämnden utreder ärenden om avvikelser från god forskningssed gäller följande.

Nämnden ska vid behov inhämta yttrande från sakkunnig(a), varav minst en ska vara anknuten till annat lärosäte. Vid tillsättningen av sakkunniga ska tillses att det inte föreligger jäv eller andra intressekonflikter mellan de sakkunniga och den anmälda eller den som anmält ärendet.

Nämndens utredningar ska företas med respekt för både den anmälda och anmälaren.

Under utredningen ska fakta insamlas och den anmälda beredas tillfälle att muntligt eller skriftligt yttra sig efter att ha blivit informerad om dels de förhållanden som ligger till grund för anmälan, dels vad som framkommit under utredningens gång.

Nämndens utredningsrapport ska dokumentera anklagelsen och utredningen, samt redovisa Nämndens bedömning av riktigheten i anklagelsen.

Efter färdigställande av rapporten ska den tillställas den anmälda, den som gjort anmälan och rektor.

På grundval av utredningens resultat har rektor att besluta om avvikelser från god forskningssed föreligger eller ej. Beslut fattas av rektor efter föredragning.

Åtgärder

- 9 §** Om det har befunnits att avvikelser från god forskningssed har förelegat, eller om den nationella nämnden för prövning av frågor om oredlighet i forskning har fattat beslut om att det förekommit oredlighet i forskning ska frågan om åtgärder snarast föredras för rektor av ordföranden i Nämnden och rektorsrådet för god forskningssed, under medverkan av berörd prefekt.
- 10 §** Bestämmelser om underrättelser till intressenter finns i 14 § lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

Bilaga: Särskilda riktlinjer för forskning som stöds av Amerikas Förenta Staters (USA) organ Public Health Service (PHS)

The Office of Research Integrity (ORI) är ett organ inom USA:s Department of Health and Human Services (DHHS) och ansvarar för frågor om oredlighet i forskning och forskningsintegritet avseende forskning som stöds av PHS.

1 § ORI ska när som helst under en utredning underrättas, om det framkommer att något av följande förhållanden föreligger:

1. det finns en omedelbar risk för hälsofara
2. det finns ett omedelbart behov att skydda USA:s statsbidrag eller utrustning
3. det finns ett omedelbart behov att skydda antingen den anklagade eller den som framfört anklagelsen
4. det är sannolikt att den påstådda förseelsen kommer till allmänhetens kännedom.

Om skäligen misstanke om brott föreligger ska ORI informeras inom 24 timmar.

2 § Lämpliga administrativa åtgärder ska vidtagas för att skydda USA:s statsbidrag och garantera att ändamålet med USA:s statsunderstöd för forskning genomföres.

3 § Om det av någon anledning finns skäl att avbryta en utredning utan att alla relevanta krav i dessa riktlinjer är uppfyllda, ska en anmälan om detta, innehållande en redogörelse för orsaken till avbrytandet, sändas till ORI.

4 § ORI ska informeras om att en utredning kommer att inledas senast den dag utredningen påbörjas.

5 § Nämnden ska omgående underrätta ORI om det under utredningens gång uppenbaras sakförhållande som antingen kan påverka nuvarande eller kommande DHHS fonder för personer under utredning eller som PHS behöver veta för att garantera ett lämpligt användande av USA:s statsbidrag eller i övrigt skydda allmänhetens intresse.

6 § Nämndens slutrapport ska inlämnas till ORI inom 120 dagar från det att utredningen inleddes.

Slutrapporten till ORI ska beskriva de principer och det förfarande som legat till grund för utredningen, hur och från vem relevanta uppgifter har inhämtats, resultatet av utredningen och grunden för detta, samt innehålla en utförlig redogörelse av de synpunkter som framförts av den som varit inblandad i oredlighet i forskning, liksom en redogörelse för de sanktioner som kan ha vidtagits av rektor.

- 7 §** Om utredningen inte kan slutföras inom 120 dagar, ska nämnden till ORI inkomma med en skriftlig begäran om förlängning av tiden. Begäran om förlängning ska innehålla en förklaring till förseningen, en redogörelse för vad som hittills har gjorts, en översikt av vad som återstår att göra samt en uppskattning av när utredningen kommer att kunna slutföras.
- 8 §** Nämnden ska ansvara för att dokumentation färdigställs och bevaras så att utredningens resultat kan bestyrkas. Denna dokumentation ska göras tillgänglig för ORI:s verkställande ledning.